

פתח דבר

עורכי מחקרים בלשון מתכבדים להציג ספר יובל זה לפרופ' אבי הורביץ – מורה, עמית ורע. במשך למעלה מארבעים שנה הוקסמו תלמידים אין ספור מהוראתו המיוחדת של אבי. חוקרי לשון המקרא הושפעו עמוקות מספריו ומאמרו, שהיו לקלסיקה בשני תחומים – הארמאיזמים במקרא, ולשון המקרא המאוחרת. עמיתו בחוג ללשון העברית ובחוג למקרא באוניברסיטה העברית יעידו פה אחד על נעימות הליכותיו של אבי ועל שיתוף הפעולה שתמיד זכו לו; וחבריו הרבים בארץ ובעולם יספרו על מידותיו של אבי כאדם חם, ידיד אמת וג'נטלמן. אבי אהוב ונערץ על הכול.

עשרים וארבעה מתלמידיו, עמיתו וחבריו של אבי חברו יחד בכרך זה כדי להביע את הערכתם והוקרתם לו. חוקרי מקרא נוספים ביקשו לתרום מאמרים, אך לפי טיב הסדרה, העוסקת בלשון העברית ובשפות השמיות הסמוכות לה, נאלצו העורכים לדחות בלב כבד את המאמרים. ראינו לנכון לכלול בפתח הספר דברים שאמרו עמיתו, פרופ' בריאשר, ותלמידו, ד"ר ברק דן, בערב עיון לרגל פרישתו של אבי מההוראה, שנערך בהר הצופים ב' באדר ב' תשס"ה (20 במארס 2005). לשמחת כולנו הפרישה פורמלית בלבד, כי אבי ממשיך בהוראה, במחקר ובהדרכה. הוא מלמד קורסים בהתנדבות ומקדם את מפעלו הגדול על המילון של לשון המקרא המאוחרת. אנחנו מאחלים לאבי ולגילה רעייתו שנים רבות נוספות של עשייה וסיפוק.

* * *

המימון להפקת כרך זה בא מהמכון למדעי היהדות ע"ש מנדל של האוניברסיטה העברית. המערכת מבקשת להודות לגב' דבורה סינקלר, מזכיר המכון, על הטיפול המסור והנאמן בצרכים החומריים של ההפקה. תודת המערכת נתונה גם לעורך הלשון, מר אברהם בן-אמתי, לגב' עירית בריס, שהכינה את הסדר במסירות, לגב' ליזה מוהר, מרכזת ההוצאה לאור של האקדמיה ללשון העברית, ולדפוס גרפית ולמנהלו מר שמעון חן, שהוציאו מתחת ידם מלאכה מתוקנת.

העורכים

ירושלים, כסלו ה'תשס"ט

תוכן העניינים

ז		פתח דבר
יא	אבי הורביץ	משה בר־אשר
יג	פרופ' אבי הורביץ: המורה וחוקר הלשון	ברק דן
כא	רשימת הפרסומים של אבי הורביץ	אהרן הורנקוהל
1	על כמה ייחודים בתצורת שם העצם במשנה	משה בר־אשר
25	רות ב 7	ראובן גאר
35	נוסחאות פתיחה בספרות התורה	יצחק גוטליב
		אליעזר (אד)
51	לשונות אכדיות בספר איוב ושימושיהן הפיוטיים	גרינשטיין
		אביגדור ויקטור
69	כשמו כן הוא – משחקי מילים בכתבים אכדיים	הורוויץ
	חילופי יחסות בפועלי שריצה וקרוביהם בעברית	רבקה הלוי
89	ומשמעותו של ה"תמיז"	
	כתובות כונתילת עג'רוד והושע יד 9: הלשון	מנחם הרן
107	והמושגים	
113	על חילופין בין ד וצ בלשון המקרא	יאיר זקוביץ
121	"לשון הקודש" ו"לשון עברי" בין יהודה לשומרון	אברהם טל
133	"חֶלֶק לְבָם עֲתָה יֵאָשְׁמוּ" (הושע י 2)	שמריהו טלמון
	על משמעו המילולי של בֵּית הָאֲסוּרִים ועל דרכי	דוד טלשיר
139	הגייתו	
	שלושה נושאים במשלי אחיקר הארמי וזיקתם	שמיר יונה
149	לספרות החכמה הישראלית: דיון תחבירי־סגנוני	
	היבטים דיאכרוניים של השימוש ב"ויהי" בסיפור	יאן יוסטן
165	המקראי	
	עוד "רעים לא נאמנים": משמעים רגילים של מילים	חיים כהן
173	בעברית בת זמננו שנולדו מתוך טעות	
	מן ה"מנצח" שבמקרא אל ה"מזמור לדוד" בקומראן:	נועם מזרחי
	לביאורו של נתון מוקשה ברשימת "חיבורי דוד"	
	שבמגילה 11QPs ^a על רקע מעמדו של השורש נצ"ח	
199	בלשון הבית השני	

תוכן העניינים

213	הבראיזם תרגומי בארמנית	מיכאל סטון
217	מה תעירו ומה תעוררו את המת מערכת זמני הפועל בסיפורת המקראית הקדומה:	שלום מ' פאול פרנק פולק
223	שיטת הזמנים היחסיים	
245	תארוך החיבור של משלי י-כט	מיכאל פוקס
261	"פדר" באוגריתית ואחיותיה בשפות השמיות האחרות	שמואל פסברג
269	"ואי זהו קיומו": זוטא לתורת השטרות התלמודיים	שמה יהודה פרידמן
283	גִּרְן הַשְּׁעָרִים ברות ג 2: לשון חכמים במקרא	אלכסנדר רופא
287	צורות מדומות בטופונומיה של בעלי המסורה	אנסון פ' רייני
297	קטע שנת היובל (ויקרא כה 8-24) כחיבור צפוני	גארי א' רנדסבורג
VII		תקצירים באנגלית

Contents

Preface		ז
Moshe Bar-Asher	Avi Hurvitz	א
Barak Dan	Prof. Avi Hurvitz: Teacher and Scholar	ג
Aaron Hornkohl	Avi Hurvitz: List of Publications	כא
Moshe Bar-Asher	Particularities in Noun Patterns in the <i>Mishna</i>	1
W. Randall Garr	Ruth 2:7	25
Isaac B. Gottlieb	Introductory Formulae in the Pentateuch	35
Edward L. Greenstein	The Poetic Use of Akkadian in the Book of Job	51
Victor Avigdor Hurowitz	As His Name, So is He: Word Play in Akkadian Writings	69
Rivka Halevy	Case Alternations in <i>Swarm</i> -Class Verbs in Hebrew and the Meaning of <i>Tamyiz</i>	89
Menahem Haran	The Kuntillet 'Ajrud Inscriptions and Hosea 14:9	107
Yair Zakovitch	On Interchanges of <i>Dalet</i> and <i>Ṣade</i> in Biblical Hebrew	113
Abraham Tal	Hebrew and Holy Language in Judea and Samaria	121
Shemaryahu Talmon	Hosea 10:2: "Their heart is divided (?) now they shall be found faulty"	133
David Talshir	בֵּית הַאֲסוּרִים 'Prison'	139
Shamir Yona	Syntactical and Stylistic Analysis of Three Subjects in the Aramaic Proverbs of Ahiqar in Their Relationship to Israelite Wisdom Literature	149

Contents

Jan Joosten	Aspects of the Use of <i>wayhi</i> in Biblical Narrative	165
Chaim Cohen	More Examples of “False Friends”: Regular Meanings of Words in Modern Hebrew which Originated Erroneously	173
Noam Mizrahi	The Number of David’s Psalms (11QPs ^a 27:4–5): A New Proposal	199
Michael E. Stone	A Hebraism in the Armenian Version of 4 Ezra	213
Shalom M. Paul	Do Not Wake or Disturb the Dead	217
Frank H. Polak	The System of Relative Tenses and Classical Biblical Narrative	223
Michael V. Fox	The Dating of the Composition of Proverbs 10–29	245
Steven E. Fassberg	<i>Pdr</i> in Ugaritic and Its Semitic Congeners	261
Shamma Friedman	What is <i>Qiyyum</i> (<i>Tosefta Bava Batra</i> 1:4)?	269
Alexander Rofé	<i>Gōren Haśśē‘ōrîm</i> in Ruth 3:2 – Rabbinic Hebrew in a Biblical Book	283
Anson F. Rainey	Ghost Forms in Massoretic Toponymy	287
Gary A. Rendsburg	The Jubilee Pericope (Lev 25:8–24) as a Northern Composition	297
English Abstracts		VII